

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL SUCEAVA
SECȚIA PENALĂ ȘI PENTRU CAUZE CU MINORI
ÎNCHEIERE

Sedința publică din data de 10 decembrie 2018
COMPLET DE DIVERGENȚĂ

Instanța constituită din:

Președinte
Judecător
Judecător
Grefier

Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Suceava – reprezentat
prin procuror

Pe rol, judecarea apelului declarat de **Parchetul de pe lângă Judecătoria** împotriva
sentinței penale nr. 406 din 16 mai 2018 pronunțată de Judecătoria, în dosar nr. 7322/285/2017.

La apelul nominal făcut în ședința publică lipsesc: inculpatul intimat și apărătorul ales al
acestuia, avocat Totodată, lipsește și doamna avocat în substituie pentru
avocat ales

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință, care învederează faptul că inculpatul
intimat a depus la dosarul cauzei cerere de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea
pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.

Instanța constată că doamna avocat, pentru inculpatul intimat, a formulat o nouă
cerere de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile
pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, în care întrebarea a fost reformulată, respectiv *dacă prin
încălcarea obligației de a nu conduce niciun fel de autovehicule din cuprinsul obligațiilor aplicate la
luarea măsurii preventive a controlului judiciar, fără suspendarea dreptului de a conduce de către
autoritatea competentă, se îndeplinesc condițiile de existență a infracțiunii prev. de art. 335 Cod penal.*

Instanța, în legătură cu acest aspect, din oficiu, pune în discuție, următoarea chestiune de drept:
*„Dacă obligația inculpatului de a nu conduce vehicule anume stabilite, impusă de organul judiciar pe
timpul măsurii preventive a controlului judiciar conform art. 215 alin. 2 lit. i Cod procedură penală,
constituie o suspendare a exercitării dreptului de a conduce și întrunește elementele de tipicitate ale
infracțiunii prev. de art. 335 alin. 2 Cod penal”.*

Instanța constată că pentru sesizarea ÎCCJ în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile există
trei variante de întrebări formulate, motiv pentru care acordă cuvântul procurorului.

Procurorul consideră că nu se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea
pronunțării unei hotărâri prealabile pentru niciuna din cele trei întrebări formulate în cauza de față.

Instanța rămâne în pronunțare asupra cererilor de sesizare a ÎCCJ în vederea pronunțării unei
hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunilor de drept invocate atât de către inculpat, cât și de către
instanță, din oficiu.

Desfășurarea ședinței de judecată a fost înregistrată cu mijloace tehnice audio, potrivit disp. art.
369 alin. 1 Cod procedură penală.

CURTEA,

Având nevoie de timp pentru a delibera,

DISPUNE:

Amână pronunțarea pentru data de 14 decembrie 2018, asupra cererii formulată de inculpatul Chira Ioan de sesizare a ÎCCJ în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept invocate.

Pronunțată în ședință publică, azi, 10 decembrie 2018.

Președinte,

Judecători,

Grefier

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL SUCEAVA
SECȚIA PENALĂ ȘI PENTRU CAUZE CU MINORI
ÎNCHIEIERE

Sedința publică din data de 14 decembrie 2018

COMPLET DE DIVERGENȚĂ

Instanța constituită din:

Președinte
Judecător
Judecător
Grefier

Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Suceava – reprezentat
prin procuror

Pentru astăzi fiind amânată pronunțarea cu privire la sesizarea Î.C.C.J. în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, în cauza având ca obiect apelul declarat de **Parchetul de pe lângă Judecătoria** împotriva sentinței penale nr. 406 din 16 mai 2018 pronunțată de Judecătoria, în dosar nr. 7322/285/2017.

Dezbaterile asupra sesizării Î.C.C.J. în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept au avut loc în ședința publică din data de 10 decembrie 2018, susținerile participanților la proces fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, redactată separat și care face parte integrantă din prezenta, când instanța, având nevoie de timp pentru deliberare a amânat pronunțarea pentru astăzi 14 decembrie 2018

După deliberare,

CURTEA,

Asupra sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept:

1. Obiectul cauzei

Prin rechizitoriul Parchetului de pe lângă Judecătoria nr.4038/P/2016 din 14 decembrie 2017 a fost trimis în judecată inculpatul, sub aspectul săvârșirii infracțiunii de conducere a unui vehicul fără permis de conducere, faptă prevăzută și pedepsită de art. 335 alin. (2) din Codul penal, constând în aceea că, la data de 04 octombrie 2016, în jurul orei 14:05 a condus autoturismul marca Mercedes, cu numărul de înmatriculare, pe str. Ștefan cel Mare, pe raza orașului Vicovu de Sus, din direcția comunei Putna către centrul orașului Vicovu de Sus, fără a avea dreptul de a conduce pe drumurile publice.

În fapt s-a reținut că la data de 04 octombrie 2016, în jurul orei 14:05,, din orașul Vicovu de Jos, în timp ce se deplasa cu autoturismul marca Opel Corsa, cu nr. de înmatriculare pe strada Ștefan cel Mare, pe raza orașului Vicovu de Sus, din direcția com. Vicovu de Jos către com. Putna a efectuat manevra de viraj la stânga pe trecerea pentru pietoni semnalizată și marcată corespunzător și nu a acordat prioritate de trecere autoturismului marca Mercedes, cu nr. de înmatriculare, condus de către inculpatul din com. Brodina, care circula din sens opus, din direcția com. Putna către com. Vicovu de Jos, intrând în coliziune cu acesta.

Fiind interogată baza de date D.E.P.A.B.D. s-a constatat faptul că inculpatul, figurează cu dreptul de a conduce „CU RESTRICȚII – SUSPENDAT”.

Din cercetările efectuate a rezultat că inculpatul a fost anterior cercetat în dosarul 3741/P/2016 al Parchetului de pe lângă Judecătoria și prin ordonanța din data de 21 septembrie 2016 s-a dispus luarea măsurii preventive a controlului judiciar față de inculpatul

..... pentru o perioadă de 60 de zile, începând de la data de 22 septembrie 2016, până la data de 20 noiembrie 2016, stabilindu-se printre obligații și cea prevăzută de art. 215 alin. 2 lit. i din Codul de procedură penală, respectiv de a nu conduce nicio categorie de autovehicule, pe perioada controlului judiciar. Ordonanța i-a fost adusă la cunoștință inculpatului pe bază de semnătură, acesta luând cunoștință de obligația impusă de organul judiciar, respectiv "de a nu conduce nicio categorie de autovehicule", punându-i-se în vedere, prin aceeași ordonanță că în cazul nerespectării măsurilor și obligațiilor impuse, măsura controlului judiciar se va înlocui cu măsura arestului la domiciliu sau a arestului preventiv.

Prin încheierea nr.73 din 20 octombrie 2016, dosar nr.5197/285/2016 al Judecătoriei, s-a dispus înlocuirea măsurii preventive a controlului judiciar cu măsura preventivă a arestului la domiciliu, pentru o perioadă de 30 de zile față de inculpatul, reținându-se că inculpatul a încălcat cu rea-credință, la data de 04 octombrie 2016, obligația de a nu conduce nicio categorie de autovehicule, prevăzută la pct. 1 lit. f) din dispozitivul ordonanței procurorului ce i se comunicase, sub semnătură, la data de 21 septembrie 2016, ora 11.50, aspect de altfel recunoscut de acesta.

Prin sentința penală nr. 406 din 16 mai 2018 pronunțată de Judecătoria, în dosarul nr. 7322/285/2017, în baza art. 396 alin. (1), (5) Cod procedură penală, raportat la art. 16 alin. 1 lit. b teza I Cod procedură penală, inculpatul a fost achitat pentru săvârșirea infracțiunii de conducere pe drumurile publice a unui autovehicul de către o persoană căreia exercitarea dreptului de a conduce autoturisme i-a fost suspendat, prevăzută și pedepsită de art. 335 alin.2 Cod penal, întrucât fapta nu este prevăzută de legea penală.

În esență, prima instanță a reținut că impunerea în sarcina unei persoane, care deține permis de conducere, a unei obligații precum cea de a nu conduce nicio categorie de autovehicule, ca urmare a luării unei măsuri procesuale, respectiv a măsurii preventive a controlului judiciar, nu face parte din situațiile premisă prevăzute de art. 335 alin. 2 din Codul penal – încălcarea acestei obligații atrage înlocuirea măsurii preventive cu o altă măsură mai drastică și nu atrage sancțiuni de drept penal substanțial.

Împotriva sentinței penale anterior menționate, **a declarat apel Parchetul** de pe lângă Judecătoria, solicitând, în esență, condamnarea inculpatului la pedeapsa închisorii.

2. Expunerea pe scurt a chestiunii de drept

Conform art. 335 alin 2 Codul penal „conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană (...) căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost suspendată (...) se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.”

În opinia instanței acest text de lege nu precizează în mod expres care sunt situațiile în care exercitarea dreptului de a conduce este suspendată, care poate fi temeiul juridic al acestei suspendări sau care sunt organele care au competența de a dispune o astfel de suspendare. De asemenea, legislația adiacentă în această materie (în principal OUG 195/2002 și HG 1391/2006, dar și art. 215 alin. 2 lit. i Codul de procedură penală) nu cuprinde dispoziții suficient de clare, astfel că problema de drept poate fi clarificată prin formularea următoarei întrebări către Înalta Curte de Casație și Justiție, conform dispozițiilor art. 475 Codul de procedură penală: „Dacă obligația inculpatului de a nu conduce vehicule anume stabilite, impusă de organul judiciar pe timpul măsurii preventive a controlului judiciar conform art. 215 alin. 2 lit. i Cod procedură penală, constituie o suspendare a exercitării dreptului de a conduce și întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii prev. de art. 335 alin. 2 Cod penal”

3. Cu privire la îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 475 Codul de procedură penală

3.1. Curtea de Apel Suceava – Secția penală și pentru cauze cu minori este investită cu judecarea apelului declarat de Parchetul de pe lângă Judecătoria împotriva sentinței penale nr. 406 din 16 mai 2018 pronunțată de Judecătoria, în dosar nr. 7322/285/2017, și, potrivit dispozițiilor art.552 Cod procedură penală, hotărârea instanței de apel rămâne definitivă la

data pronunțării acesteia, fiind astfel îndeplinită condiția prevăzută la art.475 Cod procedură penală referitoare la soluționarea cauzei în ultimă instanță.

3.2. În speță, a fost identificată, din oficiu, o chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, și anume „Dacă obligația inculpatului de a nu conduce vehicule anume stabilite, impusă de organul judiciar pe timpul măsurii preventive a controlului judiciar conform art. 215 alin. 2 lit. i Cod procedură penală, constituie o suspendare a exercitării dreptului de a conduce și întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii prev. de art. 335 alin. 2 Cod penal”.

Prin prisma situației juridice a inculpatului intimat, soluționarea problemei de drept ridicată de instanță urmează a influența hotărâtor soluționarea în fond a cauzei, vizând practic întrunirea sau neîntrunirea elementelor de tipicitate ale infracțiunii de care este acuzat.

3.3. Chestiunea de drept enunțată este nouă deoarece asupra acesteia Înalta Curtea de Casație și Justiție nu a statuat nici printr-un recurs în interesul legii, nici printr-o hotărâre prealabilă, potrivit art.474 și, respectiv, art.477 din Codul de procedură penală.

3.4. Chestiunea de drept enunțată nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate astăzi, 14.12.2018.

4. Punctele de vedere ale procurorului și părților asupra chestiunii de drept sesizate

Reprezentantul Ministerului Public a susținut că nu se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru niciuna din cele trei întrebări formulate în cauza de față.

Inculpatul, deși a fost legal citat, nu s-a prezentat în fața instanței de apel și nu și-a exprimat poziția cu privire la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție la termenul din data de 14.12.2018. Anterior, prin apărător ales, a solicitat sesizarea ÎCCJ cu pronunțarea unei hotărâri prealabile în vederea clarificării prezentei probleme de drept, susținând că nu sunt întrunite elementele de tipicitate ale infracțiunii reținute în sarcina sa.

Potrivit art. 90 Cod de procedură penală asistența juridică a inculpatului nu este obligatorie.

5. Punctul de vedere al completului de judecată

În opinia instanței sunt posibile două interpretări ale textelor de lege relevante.

Într-o primă opinie, se reține că obligațiile pe care inculpatul trebuie să le respecte pe durata măsurii controlului judiciar sunt prevăzute în mod expres în cuprinsul actului prin care se dispune luarea măsurii controlului judiciar și tot în conținutul aceluiași act **i se atrage atenția inculpatului** că, în caz de încălcare cu rea-credință a obligațiilor care îi revin, măsura controlului judiciar **se poate înlocui cu măsura arestului la domiciliu sau măsura arestării preventive (art. 215 alin. 3 Cod de procedură penală).**

Supravegherea respectării de către inculpat a obligațiilor care îi revin pe durata controlului judiciar se realizează de către instituția, organul sau autoritatea anume desemnate de organul judiciar care a dispus măsura, în condițiile legii. Astfel, instituția, organul sau autoritatea respectivă verifică periodic respectarea obligațiilor de către inculpat, iar în cazul *în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată* procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății (art. 215 alin. 6 Cod de procedură penală).

În cazul în care, pe durata măsurii controlului judiciar, inculpatul încalcă, cu rea-credință, obligațiile care îi revin sau există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, la cererea procurorului ori din oficiu, poate dispune **înlocuirea acestei măsuri cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive**, în condițiile prevăzute de lege (art. 215 alin. 7 Cod de procedură penală).

Obligația impusă inculpatului de către organul judiciar, în conținutul măsurii preventive a controlului judiciar, de a nu conduce vehicule pe o anumită perioadă, nu constituie o măsură tehnico-administrativă pentru a constitui situația premisă relativ la infracțiunea de conducerea unui vehicul de către o persoană căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost suspendată.

Prin urmare, încălcarea de către inculpat a uneia dintre obligațiile impuse prin luarea măsurii preventive a controlului judiciar nu realizează cerințele de tipicitate pentru infracțiunea de conducerea unui vehicul fără permis de conducere prevăzută de art. 335 alin. 2 Cod penal.

Într-o a doua opinie analiza dispoziției legale de la art. 335 alin. 2 Codul de procedură penală pornește de la constatarea faptului că noțiunea juridică de „suspendare a exercitării dreptului de a conduce” nu este definită în vreun act normativ. Astfel, în cuprinsul actului normativ de referință în materie, OUG 195/2002 privind circulația de drumurile publice, este definită la art. 6 pct. 29¹ noțiunea de „suspendarea înmatriculării”, însă nu și suspendarea dreptului de a conduce.

În continuare, din analiza aceluiași act normativ, rezultă că suspendarea exercitării dreptului de a conduce, pe timp limitat, constituie o sancțiune contravențională complementară prevăzută de art. 96 alin. 2 lit. b, care se poate dispune fie ca urmare a săvârșirii uneia dintre contravențiile enumerate de legiuitor, fie ca urmare a cumulării a 15 puncte de penalizare – în acest din urmă caz suspendarea urmând a fi dispusă de către șeful poliției rutiere din județul sau municipiul București care îl are în evidență pe titularul permisului de conducere, conform art. 96 alin. 4 OUG 195/2002. Situațiile, condițiile și perioadele pentru care se poate dispune suspendarea dreptului de a conduce ca urmare a cumulului de puncte de penalizare, sunt detaliate de dispozițiile art. 103 din OUG 195/2002; același text de lege reglementează (alin. 1 lit. c) și situația suspendării dreptului de a conduce, subsecvent soluționării unei anchete penale prin soluții ce nu impun anularea permisului de conducere.

Este evident că fapta conducătorului auto care ar conduce în condițiile în care i s-a aplicat sancțiunea contravențională complementară de către agentul constatatator sau față de care s-a dispus suspendarea dreptului de a conduce prin decizia șefului poliției, este de natură a întruni elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. 2 Codul penal, în modalitatea alternativă vizată de prezenta întrebare prealabilă.

De asemenea, OUG 195/2002 reglementează instituția reținerii permisului de conduce ca măsură tehnico-administrativă, conform art. 97 alin. 1 lit. a și art. 111. În concret, în cele mai multe situații este vorba de cazuri în care fapta săvârșită de conducătorul auto pare a întruni elementele constitutive ale unei anumite infracțiuni la regimul rutier, astfel că permisul este reținut pe durata cercetărilor și se eliberează o dovadă înlocuitoare cu sau fără drept de circulație.

Jurisprudența instanțelor este unanimă în a reține infracțiunea prevăzută de art. 335 alin. 2 Codul penal în situația inculpatului care conduce vehiculul în baza unei dovezi înlocuitoare fără drept de circulație, deși în această situație nu este vorba de instituția suspendării dreptului de a conduce reglementată de OUG 195/2002, ci de o altă măsură prevăzută de lege – măsura tehnico-administrativă a reținerii permisului de conducere.

În consecință, față de împrejurarea că legea nu definește juridic noțiunea de suspendare a dreptului de a conduce (deși legiuitorul a înțeles să definească la începutul OUG 195/2002 – art. 6, 45 de termeni cu care operează în mod uzual în cuprinsul actului normativ), iar jurisprudența și doctrina au recunoscut în mod constant și unanim existența infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. 2 Codul penal (conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană ... căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost suspendată), chiar dacă era în fapt incidentă o măsură tehnico administrativă cum este cea reglementată de art. 111 din OUG 195/2002, rezultă că terenul de suspendare din cuprinsul art. 335 alin. 2 trebuie interpretat conform limbajului comun.

Astfel, conform dicționarului explicativ al limbii române, „a suspenda” înseamnă în sens propriu „a atârna”, iar în sens figurat „a întrerupe, a amâna, a opri temporar o activitate. ♦ A face să înceteze temporar o acțiune judiciară; a interzice temporar exercitarea unor drepturi”. Acest din urmă sens – a interzice temporar exercitarea dreptului de a conduce – este în fapt avut în vedere de organele judiciare și de doctrină atunci când rețin incidența infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. 2 Codul penal când inculpatul conduce atunci când permisul i-a fost reținut și i s-a eliberat o dovadă înlocuitoare fără drept de a conduce.

Textul de lege nu instituie vreo condiție suplimentară pentru existența infracțiunii, referitor la organul care poate dispune suspendarea (organul de poliție sau organ judiciar, agent constatatator sau șeful poliției etc.), la actul în baza căruia operează interdicția (proces – verbal de contravenție, act de dispoziție al șefului poliției, dovadă înlocuitoare fără drept de circulație etc.) sau temeiul

juridic al interdicției (sanctiune contravențională complementară, act de dispoziție a șefului poliției ca urmare a cumulării de puncte – art. 103 lit. a, b ori ca urmare a finalizării anchetei penale prin soluții ce nu impun anularea permisului de conducere – art. 103 lit. c sau simpla ridicare a permisului ca urmare a săvârșirii unei presupuse infracțiuni la regimul rutier).

Tocmai pentru a acoperi această diversitate de situații ce poate conduce la aplicarea unei interdicții de a conduce, legiuitorul a dispus în mod expres că „perioada în care titularul permisului de conducere nu are dreptul de a conduce ... se consideră perioadă de suspendare a exercitării dreptului de a conduce.” – art. 97 alin. 3 OUG 195/2002.

Examinând din această perspectivă dispozițiile art. 215 alin. 2 lit. i Codul de procedură penală, se constată că acestea se referă la posibilitatea organului judiciar (procuror, judecător de drepturi și libertăți, judecător de cameră preliminară sau instanță de judecată) de a impune inculpatului obligația de a nu conduce vehicule anume stabilite, ceea ce nu poate constitui decât o interdicție temporară a dreptului de a conduce, atât în sensul limbajului comun (conform definiției semantice a verbului „a suspenda”) cât și conform art. 97 alin. 3 din OUG 195/2002.

Pe de altă parte, împrejurarea că încălcarea obligațiilor instituite de organul judiciar în cadrul controlului judiciar atrage sancțiuni în plan procesual penal (luarea unei măsuri preventive privative) nu constituie un impediment pentru producerea unor consecințe juridice și în planul dreptului penal substanțial. De altfel, în mod evident această situație poate fi incidentă în cazul instituirii obligației prevăzute de art. 215 alin. 2 lit. j – să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte arme, a cărei încălcare poate constitui în același timp și infracțiunea prevăzută de art. 342 Codul penal.

V. Dispozițiile completului de judecată

Față de cele expuse, în baza art. 476 rap. la art. 475 Cod de procedură penală se va dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă obligația inculpatului de a nu conduce vehicule anume stabilite, impusă de organul judiciar pe timpul măsurii preventive a controlului judiciar conform art. 215 alin. 2 lit. i Codul de procedură penală, constituie o suspendare a exercitării dreptului de a conduce și întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. 2 Codul penal.”

În baza art. 476 alin. 2 Codul de procedură penală, se va suspenda judecarea cauzei până la pronunțarea Înaltei Curți de Casație și Justiție asupra prezentei sesizări.

Pentru aceste motive,

În numele Legii,

DISPUNE:

În baza art. 476 rap. la art. 475 Cod de procedură penală sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă obligația inculpatului de a nu conduce vehicule anume stabilite, impusă de organul judiciar pe timpul măsurii preventive a controlului judiciar conform art. 215 alin. 2 lit. i Codul de procedură penală, constituie o suspendare a exercitării dreptului de a conduce și întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. 2 Codul penal.”

În baza art. 476 alin. 2 Codul de procedură penală suspendă judecarea cauzei până la pronunțarea Înaltei Curți de Casație și Justiție asupra prezentei sesizări.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, azi, 14 decembrie 2018.

Președinte,

Judecători,

Grefier,